

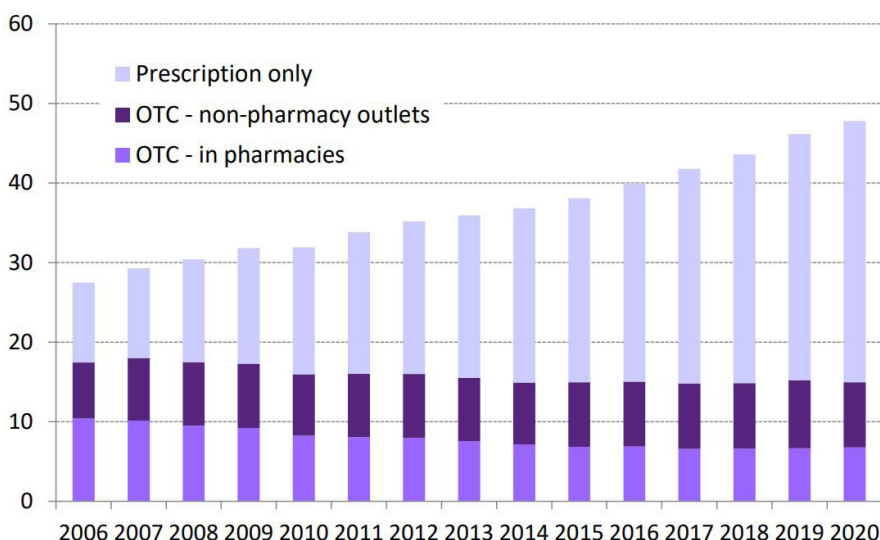
NYTT OM LEGEMIDLER

Bruk av reseptfri paracetamol i Norge

Folkhelseinstituttets rapport «Legemiddelforbruket i Norge» viser at det i perioden 2006 til 2020 har vært en betydelig økning i legers forskrivning av paracetamol på resept⁽¹⁾. Dette er en ønsket utvikling og i tråd med Legemiddelverkets anbefaling om at paracetamol bør være førstevalget ved behandling av smerter. I samme periode har salget av reseptfri paracetamol i butikker og bensinstasjoner økt, mens salget i apotek er redusert. Samlet sett har salget av reseptfri paracetamol vært ganske stabilt i Norge.

Gir salg utenfor apotek flere overdosetilfeller?

Läkemedelsverket i Sverige valgte i 2015 å forby salg av paracetamoltabletter i butikk fordi det hadde vært en økning i antall henvendelser om forgiftning. Det er imidlertid ikke vist at salg i butikk fører til flere alvorlige forgiftninger eller dødsfall. Legemiddelverket konkluderte med at et slikt tiltak ikke var nødvendig i Norge⁽²⁾. Så langt ser det ikke ut til at det svenske forbudet mot salg av paracetamoltabletter i butikk har redusert antall henvendelser om paracetamol til Giftinformasjonscentralen^(3, 4).

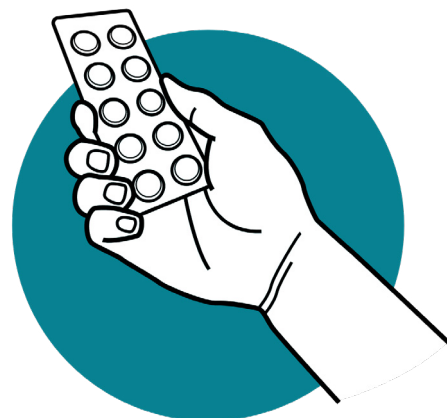

Figuren viser totalt salg av paracetamol i Norge i perioden 2006-2020: Reseptfritt i apotek (in pharmacies), reseptfritt utenfor apotek (non-pharmacy outlets) og etter resept fra lege (prescription only). Mengden er angitt i definerte døgndoser/1000 innbygger/dag. Kilde: FHI «Legemiddelforbruket i Norge»

Butikkansatte skal ikke gi råd

Formålet med å selge legemidler utenom apotek er å gjøre velkjente reseptfrie legemidler, som er egnet til egenomsorg, lettere tilgjengelig. Det er en forutsetning at informasjonen på pakningen og i pakningsvedlegget er tilstrekkelig for å sikre trygg bruk. Etter Legemiddelverkets vurdering har ordningen fungert slik den var tenkt, og vi mener at fordelene er større enn ulempe.

Det er 18-årsgrense for kjøp av legemidler utenom apotek. Ansatte i butikker og bensinstasjoner har ingen fagkunnskaper om legemidler og har ikke lov til å gi råd om valg eller bruk av legemidlene de selger. Ordningen forutsetter at kunden selv har noe kunnskap om det aktuelle legemidlet og kan finne utfyllende informasjon om blant annet bivirkninger og forsiktighetsregler i pakningsvedlegget. Dersom kunden trenger veiledning om riktig bruk eller råd om behandling av sykdom, skal de ansatte i butikk eller på bensinstasjon henvise til helsepersonell med fagkompetanse, som for eksempel apotek eller lege.

Riktig bruk av paracetamol:

- Paracetamol bør være førstevalg ved behandling av smerter.
- Riktig bruk gir sjelden bivirkninger og paracetamol kan brukes sammen med de fleste andre legemidler.
- Paracetamol bør ved moderate og sterke smerter doseres med like store doser fire ganger i døgnet.
- Paracetamol i anbefalt maksimal døgndose kan redusere behovet for opioider.
- Anbefalt maksimal døgndose for voksne er 4 gram⁽⁵⁾.
- Ved kroppsvekt < 50kg bør døgndosen reduseres til 3 gram⁽⁶⁾.
- Paracetamol til barn skal doseres etter vekt i henhold til doseringsanbefalinger⁽⁵⁾.
- Paracetamol bør erstatte bruk av NSAIDs hos eldre og personer med hjerte-karsykdom og nyresykdom, for å unngå alvorlige bivirkninger og interaksjoner.
- Paracetamol skal ikke brukes ved alvorlig leversvikt eller ernæringssvikt.

Referanser:

1. <https://www.fhi.no/publ/2021/legemiddelforbruket-i-norge-20162020.-data-fra-grossistbasert-legemiddelsta/>
2. <https://tidsskriftet.no/2015/02/kommentar-og-debatt/fortsatt-salg-av-paracetamol-i-butikk>
3. <https://www.lakemedelsvarlden.se/forgiftningar-med-paracetamol-okar-ater-etter-nedgang/>
4. (2019): 39th International Congress of the European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists (EAPCCT) 21-24 May 2019, Naples, Italy, Clinical Toxicology, DOI: 10.1080/15563650.2019.1598646 <https://doi.org/10.1080/15563650.2019.1598646>
5. <https://legemiddelverket.no/nyheter/paracetamol-oppdatering-av-doseringsanbefalingene>
6. <https://www.legemiddelhandboka.no/L20.1.1.2/Paracetamol>